

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Raktiniai žodžiai: akademinis nesąžiningumas, Tamsioji triada, studentai, dirbtinis intelektas.

JAUNŲ SUAUGUSIŲJŲ ĮSITIKINIMŲ APIE ALKOHOLIO VARTOJIMĄ, RŪKYMĄ IR FIZINĮ AKTYVUMĄ VERTINIMAS: SVEIKATOS ĮSITIKINIMŲ MODELIO PRITAIKYMAS

Viktorija Vasiliauskaitė, prof. dr. Aidas Perminas,
Vytauto Didžiojo universitetas, Psichologijos katedra

Sveikatos įsitikinimų modelis (Health Belief Model, HBM) yra viena iš plačiausiai naudojamų teorijų sveikatos elgesio tyrimuose. Šio modelio kintamiesiems įvertinti rekomenduodama kurti konkrečiai tiriamai populiacijai pritaikytus klausimynus (Conner, 2015). Klausimus į klausimyną siūloma įtraukti sudarant klausimyną remiantis literatūros šaltiniais, jį peržiūrėti su ekspertais ir atlikti reikiamus patikslinimus bei galiausiai įvertinti patikimumą ir validumą taip sudarant galutinį klausimyną (Alotaibi, 2023; Fithri et al., 2021; Kaufman et al., 2015; Kueh et al., 2022). Šio darbo tikslas, sudaryti klausimyną, skirtą jaunų suaugusiųjų įsitikinimams (pagal Sveikatos įsitikinimų modelį) apie alkoholio vartojimą, rūkymą ir fizinį aktyvumą, nustatyti.

Klausimynas buvo sudarytas remiantis jau egzistuojančiais klausimynais (Champion, 1984; Gregorio et al., 2016; Alotaibi, 2023; Kueh et al., 2022). Į klausimyną įtraukti klausimai, skirti matuoti suvokiamam jautrumui bei sunkumui (bendri visoms elgesio formoms), bei skirti matuoti suvokiamai naudai, kliūtims, signalams veikti bei saviveiksmingumui (atskiri kiekvienai elgesio formai). Pradiniame sudarytame klausimyne buvo septyniasdešimt klausimų, matuojančių 14 įsitikinimų.

Sudaryto klausimyno patikimumui ir validumui įvertinti buvo atliktas tyrimas. Tyrime dalyvavo 95 tiriamieji (74 moterys ir 21 vyras, vidutinis amžius 24,58 metai (SD=3,772)). Siekiant įvertinti skalių konstrukto tinkamumą, buvo atlikta patvirtinamoji faktorinė analizė (CFA). Į faktorinę analizę buvo įtraukiami kiekvieną iš 14 įsitikinimų nustatantys klausimai. Atlikus analizę iš klausimyno pašalinti keturi klausimai dėl subskalių faktorinės struktūros neatitikimo. Taigi galutinį klausimyną sudarė 66 klausimai. Sudaryto klausimyno rezultatai patvirtino klausimyno tinkamumą moksliniams tyrimams: visų latentinių kintamųjų rodikliai atitiko priimtinas statistines ribas (χ^2/df , CFI, TLI, RMSEA), o Cronbacho alfa reikšmės svyravo nuo 0,689 iki 0,866, užtikrindamos klausimyno patikimumą.

Šis tyrimas prisideda prie HBM klausimynų standartizavimo. Sudarytas jaunų suaugusiųjų įsitikinimams apie alkoholio vartojimą, rūkymą ir fizinį aktyvumą įvertinti skirtas klausimynas.

Raktiniai žodžiai: Sveikatos įsitikinimų modelis, įsitikinimai, rūkymas, alkoholio vartojimas, fizinis aktyvumas.

PSICHOTERAPEUTŲ ASMENINIS ATSIVĖRIMAS: ILGALAIKIŲ PSICHODINAMINĖS PSICHOTERAPIJOS KLIENTŲ PATIRTYS

Vakarė Vindašiūtė, Marija Vaštakė
Vilniaus universitetas, Psichologijos institutas, Klinikinės psichologijos katedra

Įvadas. Psichoterapeutų asmeninis atsivėrimas- viena kontraversiškesnių psichoterapijų intervencijų (Berg et al., 2017; Henretty & Levitt, 2009). Nors šis fenomenas pasaulyje tyrinėtas, tačiau klientų subjektyvios patirtys sulaukia mažai dėmesio (Audet, 2011; McPhee et al., 2023), o tyrimų rezultatai- prieštaringi (Gillard et al., 2014; McPhee et al., 2023). Vienais atvejais, atsivėrimas stiprina terapinį santykį, skatina atvirumą ir įsitraukimą (Audet,

2011; Ziv-Beiman et al., 2017), kitais- kelia klientams diskomfortą, trikdo ribas ir mažina pasitikėjimą (Audet & Everall, 2010; Wells, 1994). Lietuvoje šis reiškinys dar nebuvo tyrinėtas. Todėl šio tyrimo tikslas- atskleisti, kaip ilgalaikiai psichodinaminės psichoterapijos klientai subjektyviai patiria savo psichoterapeutų asmeninį atsivėrimą.

Metodika. Dalyvavo 8 tyrimo dalyviai, lankantys psichodinaminę psichoterapiją, turėję daugiau nei 20 psichoterapijos sesijų. Duomenys buvo rinkami pusiau struktūruotais interviu ir analizuojami refleksyvosios teminės analizės metodu.

Rezultatai. Išryškėjo 3 temos ir 11 potemių: 1) Naudingi klientams psichoterapeutų asmeninio atsivėrimo aspektai: 1. Psichoterapeutų, kaip realių žmonių, pamatymas, 2. Atsivėrimas, kaip klientų normalizavimas, 3. Atvirumas tai kelias į atvirumą, 4. Atvirumas, kaip noras būti terapiniame ryšyje; 2) Trukdantys klientams psichoterapeutų atsivėrimo aspektai: 1. Klientų prisiimta atsakomybė už psichoterapeutų jausmus, 2. Klientų jautimasis neišgirstiems, 3. Pokytis psichoterapijos vaidmenyse; 3) Psichoterapeutų asmeninio atsivėrimo formos: 1. Atsivėrimas, kaip kalbėjimas apie bendras patirtis, 2. Netiesioginis atsivėrimas, 3. Atsivėrimas, kaip psichoterapijos instrumentas, 4. Atsivėrimo ribos.

Išvados. Ilgalaikiai psichodinaminės psichoterapijos klientai psichoterapeutų asmeninį atsivėrimą gali patirti dvejopai- jis gali stiprinti terapinį ryšį, skatinti atvirumą, normalizuoti patirtis, atskleisti psichoterapeutų žmogiškumą, tačiau klientams taip pat gali kelti atsakomybės jausmą už psichoterapeutų jausmus, neišgirstumo pojūtį ir vaidmenų sumaištį. Tyrimas taip pat atkleidė įvairias atsivėrimo formas: kalbėjimą apie bendras patirtis, netiesioginį atsivėrimą, atsivėrimą, kaip terapinį instrumentą ir ribas. Tyrimas atskleidė šio fenomeno daugialypiškumą, pagilino supratimą apie klientų patirtis, kas gali padėti tikslingiau taikyti atsivėrimą psichodinaminėje terapijoje. Tyrimas taip pat rodo svarbą toliau plėtoti šią temą, įtraukiant psichoterapeutų perspektyvą bei kitas psichoterapijos paradigmas.

Raktiniai žodžiai: Psichoterapija, psichodinaminė psichoterapija, psichoterapeutų asmeninis atsivėrimas, kokybinis tyrimas